

A második misszióút

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Apostolok cselekedetei 16-17; 18:1-10;
Róma 3:28; 1Korinthus 1:23; Galata 2:16

„Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass: mert én veled vagyok, és senki sem fog rád támadni és ártani neked, mert nekem sok népem van ebben a városban” (ApCsel 18:9-10).

Pál és Barnabás tovább gondozta a gyülekezetet Antiókiában, és újabb evangelizációs munkába kezdtek. Úgy tűnt, hogy utoljára dolgoznak együtt, mert egy heves nézeteltérés következtében különváltak. Márk, Barnabás unokatestvére miatt különböztek össze (Kol 4:10). Amikor Pál hívta Barnabást, hogy térjenek vissza azokra a helyekre, ahol az előző útjuk során evangelizáltak, ő magával akarta hozni unokatestvérét, Pál viszont ezt ellenezte Márk múltbeli kudarca miatt (ApCsel 13:13).

Pál és Barnabás különválása viszont áldásos lett, mivel így szélesebb területet fedhettek le, mint azt korábban tervezték. Barnabás magához vette Márkot és visszatért Ciprusra, a szülőföldre (ApCsel 4:36). Eközben Pál meghívta Silást, hogy csatlakozzon hozzá, ők pedig Szíriát és Kilikiát utazták be, az ottani gyülekezeteket erősítve. Pál több évet töltött Tárzusban, mielőtt még először ment volna Antiókiába (ApCsel 9:30; 11:25-26). Most lehetősége volt újra meglátogatni azokat a gyülekezeteket, amelyeket korábban alapított ott. Isten terve viszont sokkal nagyobb volt, mint azt az apostol gondolta volna.

ÚJRA LISZTRÁBAN

Lukács válogat az események között, így Pált szinte azonnal Derbében és Lisztrában találjuk. Szíriáról és Kilikiáról csupán annyit ír, hogy azokban a régiókban erősítette a gyülekezeteket (ApCsel 15:41).

Olvassuk el ApCsel 16:1-13 részét! Mit mutatnak Pál tettei azzal kapcsolatban, hogy mennyire érzékenyen kereste az üzenethirdetés alkalmait?

Timótheus édesapja pogány volt, az édesanyja azonban keresztény zsidó, akit Eunikének hívtak. Timótheus körülmetéletlen volt ugyan, de gyermekkorától fogva ismerte az Írásokat (2Tim 3:15), ami istenfélelmét mutatja. Keresztényként elnyerte a helyi hívők tiszteletét és csodálatát.

Mivel a zsidók az apai ág helyett inkább az anya vonalán tartották számon a zsidó származást, Timótheus zsidónak számított. Nem metélték körül a születése utáni nyolcadik napon, talán azért, mert görög édesapja ezt barbár szokásnak tartotta.

Pál viszont körülmetéltette Timótheust, mert szeretne volna maga mellé venni munkatársaként, és körülmetéletlen zsidóként nem léphetett volna be a zsinagógákba a hitehagyás vádjá miatt. Pált tehát kizárólag gyakorlati okok készítették, ami nem mond ellent az általa hirdetett evangéliumnak.

Miután az apostol újra felkereste a helyeket, ahol korábban, első útja során már járt, eldöntötte, hogy délkeletre indul, Ázsia provinciájába, talán Efezusba, de a Szentlélek ezt nem engedte. Ekkor északra ment, mert Bithüniába akart eljutni, ám a Lélek ezt ismét megakadályozta valamilyen módon, amiről nincs tudomásunk. Mivel már áthaladt Múzián, az egyetlen lehetőség az volt, hogy nyugatra tartson, Troász tengeri kikötővárosa felé, ahonnan aztán több irányba is tovább hajózhatott.

Isten egy éjszakai látomásban viszont megmutatta neki, hogy az Égei-tengeren át Makedóniába kell mennie. Amikor a társai hallottak a látomásáról, arra a következtetésre jutottak, hogy valóban Isten hívja őket oda az üzenet hirdetésére.

Gondolkozzunk azon, hogy vajon Pál miért ragaszkodott Timótheus körülmetéléséhez! Miért legyünk hajlandók bizonyos dolgokat megtenni egy nagyobb cél érdekében, még ha nem is feltétlenül érezzük úgy vagy tartanánk szükségesnek? Mit tanulhatunk ebből az esetből?

FILIPPI

Pál a társaival Makedóniába érve Filippibe utazott, ahol megalapították Európa első keresztény gyülekezetét.

Olvassuk el ApCsel 16:11-24 szakaszát! Hová mentek a misszionáriusok szombaton és miért? Végül mi történt ott velük?

Amikor Pál megérkezett egy városba, szombaton felkereste a helyi zsinagógát, hogy bizonyosságot teghessen a zsidóknak (ApCsel 13:14, 42, 44; 17:1-2; 18:4). Filippiben valószínűleg azért ment a folyópartra imádkozni a csoportjával – voltak köztük istenhívő zsidó és pogány nők –, mert a városban nem volt zsinagóga. Ennek az a jelentősége, hogy Pál nem csupán evangelizációs célokból ment szombatonként a zsinagógákba, hanem azért, mert számára az volt az istentisztelet napja.

Olvassuk el ApCsel 16:25-34 részét! Tekintsük át a börtönőr megtérésének történetét! Mit kellett tennie azért, hogy üdvözljön?

Pál és Silás válasza a börtönőr kérdésére teljes összhangban van az evangéliummal, mert egyedül Jézusba vetett hit által van az üdvösség (Róm 3:28; Gal 2:16). Viszont ebből az epizódból nem következtethetünk arra, hogy a keresztséghez mindössze a Jézusban való hit szükséges, és nem kellene a megfelelő tanbeli és gyakorlati tanítás.

Mit tudunk a börtönőrrel? Zsidó volt vagy zsidó prozelita? Mindenesetre hinnie kellett Jézusban mint Urában és Megváltójában. Mi van, ha pogány volt, aki már ismerte és imádta Istent, mint Kornéliusz, Lídia (ApCsel 16:14) és mások *Az apostolok cselekedeteiben*? Mi van akkor, ha már korábban részt vett Pál evangelizációs gyűlésein a városban? Nem ismerjük a pontos tényeket, de a leírás rövidegét nem használhatjuk fel érvként a gyors keresztségek mellett!

Olvassuk el ApCsel 16:31-34 szakaszát! Krisztus értünk hozott áldozata teljes és tökéletes volt. Hogyan tanulhatunk meg napról napra megnyugodni Krisztus igazságában, ami teljesen elfedez bennünket, és ez az üdvösségünk egyetlen reménysége?

THESSZALONIKA ÉS BÉREA

Miután Pál és Silás kiszabadult a börtönből, Filippibe indultak (ApCsel 16:35-40). Onnan Pál és társai egyből Makedónia fővárosába, Thesszaloniába mentek.

Olvassuk el ApCsel 17:1-9 verseit! Hogyan fogadták a thesszaloniakai zsidók Pál sikeres prédikálását a pogányok között?

Pál ismét a zsinagógát kereste, ahol hirdethette az evangéliumot. Sok hívő görögöt és nem kevés előkelő nőt győzött meg az üzenete. Külön csoportot alkothattak ezek a megtértek, akik „Pálhoz és Siláshoz” csatlakoztak (ApCsel 17:4), és a zsinagógán kívül találkozhattak, feltehetően Jáson házában.

Féltékenységtől fűtve az ellenfeleik lázadást szítottak. Céljuk az volt, hogy Pált és Silást – a szöveg itt nem említi Timótheust – a városi gyűlés elé vigyék és megvádolják. Nem találták meg a misszionáriusokat, ezért Jáson és még néhány új hívőt hurcoltak a helyi hatóságokhoz azzal a váddal, hogy politikai lázítókat bújtatnak.

Olvassuk el ApCsel 17:10-15 verseit! Hogyan fogadták az üzenetet a béreai zsidók a thesszalonikaikhoz képest?

Az *eugenēs* kifejezés (ApCsel 17:11) eredetileg azt jelentette, hogy „előkelő” vagy „nemesi származású”, de később általánosabban inkább úgy értették, hogy „józan gondolkodású”. Nagy valószínűséggel itt is ez a helyzet. A béreai zsidókat nemcsak azért dicsérték, mert egyetértettek Pállal és Silással, hanem mert készek voltak tanulmányozni a Szentírást és naponta megvizsgálni, hogy helyes volt-e az, amit a misszionáriusok mondtak. Felületes és tiszavirág életű a hitünk, ha csupán érzelmi alapon válaszolunk az evangéliumra, de nem társul hozzá a szükséges értelmi meggyőződés. Ám rövid időn belül üldözés szakította félbe Pál termékeny béreai szolgálatát, így tovább kellett haladnia dél felé, Athénba.

Mikor volt utoljára, hogy alaposan tanulmányoztuk a Szentírást, mert meg akartuk tudni: igaz-e, amit mond?

PÁL ATHÉNBAN

Athént, az ókori Görögország intellektuális központját szó szerint elborították a bálványok. Mindenütt ott álltak az emberek és az istenek márványszobrai, főleg az agora (piactér) bejáratánál, ami a városi élet központja is volt. Pált annyira bántotta ez az erőteljes bálványimádás, hogy szakított a gyakorlatával, amely szerint először mindig a zsinagógába ment. Két síkon tevékenykedett: hetente vitázott a zsidókkal és a hívő pogányokkal a zsinagógában, naponta pedig a görögökkel a piactéren. (Lásd ApCsel 17:15-22!) Mivel az athéniak mindig készen álltak meghallgatni új dolgokat, néhány filozófus érdeklődését felkeltette Pál tanítása, ezért meghívták, hogy szóljon az Areioszpagosz, a város főtanácsa előtt. Beszédében Pál nem idézett a Szentírásból és nem is sorolta Isten tetteit Izrael történelméből, mint amikor zsidó hallgatósághoz szólt (vö. ApCsel 13:16-41). Nem lett volna értelme ilyen megközelítésnek ennél a hallgatóságnál. Inkább úgy mutatott be több bibliai igazságot, hogy a kulturált pogányok is megérthessék.

Olvassuk el ApCsel 17:22-31 verseit! Areioszpagoszi beszédében milyen fontos igazságokat hirdetett ezeknek az embereknek Istenről, a megváltásról, a történelemlről és az emberiségről?

Pál szavainak jó része nevenségesnek tűnt a kifinomult pogány közönség előtt, akiknek eléggé elferdült nézeteik voltak Istenről és a vallásról. Nem tudjuk, hogyan akarta az apostol befejezni az üzenetét, mert úgy tűnik, abban a pillanatban félbeszakították, amikor megemlítette, hogy Isten megítéli a világot (ApCsel 17:31). Ez a hit frontálisan ütközött két görög nézettel: 1) Isten teljes mértékben természetfeletti, semmi köze nincs a világhoz és nem foglalkoztatják az emberek dolgai, valamint 2) a halál után nem lehet feltámadás. Ez segít megérteni, hogy miért tűnt bolondságnak az evangélium a görögök számára (1Kor 1:23) és miért csak kevesen tértek meg Athénban. Viszont az athéni társadalom legbefolyásosabb emberei közül kerültek ki az új hívők, például Dionízios, az Areioszpagosz tagja és Damarisz, aki az egyik előkelő asszony volt, sőt talán a tanács tagja is lehetett, mivel nevén nevezik (ApCsel 17:34).

Pál odafigyelt a társadalmi és kulturális különbségekre, ahogyan azt az Areioszpagoszon alkalmazott rendhagyó módszere is mutatja. Ervei alátámasztására még egy pogány költőt is idézett (ApCsel 17:28). Ezek szerint hogyan használhatunk eltérő módszereket különböző emberek megszólítására?

PÁL KORINTHUSBAN

ApCsel 18:1-11 Pál korinthusi tapasztalatairól szól. Az apostol másfél évig maradt ott. Akvila és Priscilla örökre a barátai lettek (Róm 16:3; 2Tim 4:19). A beszámoló szerint már keresztények voltak, mielőtt Pál Korinthusba ért, akkor mehettek oda, amikor Claudius császár kiűzte a zsidókat Rómából. Suetonius római történész írásából arra következtetünk, hogy a kitoloncolás a „Krisztus” nevét valló zsidó közösség miatti zavargásokhoz kötődik (*Claudius*, 25.4). Ez talán annak lett a következménye, hogy a helyi zsidó hívők hirdették az evangéliumot, Akvila és Priscilla pedig valószínűleg szintén köztük volt. Mindenesetre Pál ugyanazt a hitet vallotta és szintén zsidó háttérből jött, mint új barátai, ráadásul a mesterségük is megegyezett.

Olvassuk el ApCsel 18:4-17 szakaszát! Milyen eredmény kísérte Pál misszionáriusi tevékenységét Korinthusban?

A makedón gyülekezetekből érkező Silás és Timótheus anyagi támogatást hozott (2Kor 11:8-9), aminek köszönhetően Pál teljes mértékben a prédikálásnak szentelhetette az idejét. A vezérelve volt, hogy a szolgálata során a saját keresetéből kellett élnie, bár ő tanította ezt is: „*akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek*” (1Kor 9:14, RÚF).

A páli üzenettel való zsidó szembenállás ellenére a zsidók közül is többen hitre jutottak, mint ahogy Isten pogány követői közül is. A megtértek közé tartozott Kriszpusz, a zsinagóga vezetője és a teljes háza népe. Több korinthusi is hitt és megkeresztelkedett. A zsidók között elég feszült volt a helyzet, ahogy a következő történet is mutatja (ApCsel 18:12-17), ezért Pál hamarosan el akarta hagyni Korinthuszt, de Isten egy éjszakai látomásban maradásra bátorította (ApCsel 18:9-11).

Antiókhiaiba visszatérve Pál magával vitte Akvilát és Priscillát, akiket aztán Efezusban hagyott. Ő is ottmaradt pár napig, mielőtt folytatta az útját. Ez idő alatt lehetősége volt prédikálni a helyi zsinagógában, és a kedvező fogadtatásra való tekintettel megígérte, hogy visszatér, ha Isten is úgy akarja (ApCsel 18:18-21). Ez meg is történt a következő útja során.

Pált elcsüggesztette az, ahogyan fogadták, ezért szüksége volt az Úr bátorítására az ott élők üdvössége felől. Mit tanulhatunk abból, amit az Úr Pálnak mondott (ApCsel 18:10), ha mi is hasonlóan érzünk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Akik ma népszerűtlen igazságot tanítanak, ne kedvetlenedjenek el, ha a magukat keresztényeknek vallóktól olykor kedvezőtlen fogadtatásban részesülnek, mint amilyenben Pálnak és munkatársainak is részük volt azoktól, akik között dolgoztak. A kereszt hírnökei éberen és imádságos lelkülettel vértessék fel magukat, és mindig Jézus nevében dolgozva, hittel, bátorsággal menjenek előre” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 152-153. o.).

„Ha a föld történelmének utolsó napjaiban azok, akiknek vizsgálendő igazságot hirdetnek, a béreabeliek példáját követnék és az Írásokat naponta kutatnák, összehasonlítva Isten szavával a nekik hozott üzenetet, ott ma – ahol most viszonylag kevesen vannak –, Isten törvényének előírásaihoz nagyobb számban volnának hűségesek... Mindenki a kapott világosság szerint lesz megítélve. Az Úr elküldi követeit a megváltás üzenetével, és akik hallják, felelősek azért, ahogyan szolgálainak szavát kezelik. Azok, akik őszintén keresik az igazságot, Isten Igéjének fényében gondosan meg fogják vizsgálni a nekik bemutatott tant” (i. m. 154-155. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. A hétfői tanulmány utolsó bekezdésével kapcsolatban beszéljük meg az osztályban a következő állítást: „Alaposabban fel kell készülniük a keresztelendőeknek... Egyértelművé kell tenni a keresztényi élet elveit azok előtt, akik újonnan csatlakoztak az igazsághoz” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. 6. köt., 91-92. o.)!
2. Olvassuk el ApCsel 17:32-34 verseit! Mit tanulhatunk abból a háromféle reakcióból, ahogyan Pál athéni üzenetét fogadták? „1) Néhányan gúnyolódtak. Csodálkoztak a különös zsidó férfi szenvedélyességén. Lehet gúnyolódni az életen, de aki ezt teszi, idővel rájön, hogy a komédia tragédiába fog torkollni. 2) Némelyek halogatták a döntést. Az a legveszélyesebb, ha az ember rájön, milyen könnyű azt mondani, hogy majd holnap. 3) Voltak, aki hittek. A bölcs ember tudja, hogy csak a bolond utasítja vissza Isten ajánlatát” (William Barclay: *The Acts of the Apostles*. Átdolgozott kiadás. Philadelphia, 1976, Westminster, 133. o.).
3. Pál idézett egy pogány írótól (ApCsel 17:28), mert így akarta megértetni az üzenetét az athéniakkal. Hasznos lehet ilyen forrásokat használni? És milyen veszélyei lehetnek ennek?

DÉR ENDRE:

JÓ VAGY, URAM!

De jó, Uram,
hogy olyan szemet adtál,
amelyik sír, ha belevágnak...
Rebbenéstelen szemem
keresztülnézett volna
minden nyomorultján a világnak...

Be áldott-jó, Uram,
hogy éppen nekem adtad ezt a
gúzsba hajtott, rohadékony testet!
Királyivá sudárodva
rátörtem volna trónusodra,
s arcodba vágtam volna „szép” öklöm,
Szent Alak,
– hogy letaszítsalak...
S de gyaláztam volna
drága keresztet!

De jó, hogy éppen nékem adtad
ezt a gúzsba hajtott testet!
De jó, hogy magadhoz formálgatsz
verésnek-vélt sebeimmel itt lenni;
– de jó, hogy jó vagy, Uram, Isten...!